

ZPRAVODAJ

ÚVODNÍK

1/2024

Vážení a milí čtenáři,

rok 2024 už není tak úplně nový, rychle se rozeběhl a pádí dál a my přinášíme první letošní číslo Zpravodaje.

Co si v něm můžete přečíst? Ohlédneme se za společnou besedou s logopedkou Petrou Nejedlou, ze které vám přinášíme užitečné tipy pro zajišťování logopedie. Nedávno vyšla kniha o modelování v alternativní a augmentativní komunikaci, na kterou jsme se hodně těšili, přinášíme vám její představení.

Ještě v minulém roce jsme navštívili organizaci Za sklem, tak vám k ní také pomyslně pootevřeme dveře. Pravidelně spolupracujeme s mateřskými školami, v jedné z nich se podařila integrace, můžeme říct, že až ukázkově. Zaznamenali jsme pro vás, jak to vnímá asistentka i maminka.

Míváme u nás na praxi studenty a studentky, tentokrát se za svou praxí ohlíží Alžběta, která na podzim získala spoustu zkušeností nejen v našich kancelářích, ale i v několika rodinách, které pravidelně navštěvovala.

Mezi pomůckami nám přibývají materiály vyráběné pomocí programu InPrint, přinášíme jeden nápad na využití sady hraček z příběhu o mašině Tomášovi. V rodinách vznikají různé uzpůsobené pokoje pro terapeutické účely, nabízíme zkušenost rodičů s výrobou místnosti jako snoezelen. Pomůckou, o které se mluví a ne každý ji hned vyzkouší, jsou sluchátka/tlumítka. Jaká k nim vedla cesta Honzíka a co mu nyní umožňují, se dozvíte v rozhovoru s jeho maminkou.

Již dlouho jsme nereferovali o využití terapií se zvířaty, tentokrát k nám doputoval skvělý ohlas na canisterapii, která opravdu dobře slouží.

A jak si připravit vlastní leporelo? Přinášíme vám aktuální „recept“.

Pokračujeme v představování členů týmu, pomyslná štafeta doputovala zas do Prahy.

Příjemné a inspirativní čtení přeje

*Alice Pexiederová, poradkyně rané péče
a redaktorka Zpravodaje*

VZDĚLÁVÁME SE

- [ONLINE SETKÁNÍ SE ZAJÍMAVOU OSOBNOSTÍ ZE SVĚTA LOGOPEDIE PETROU NEJEDLOU](#) (STR. 3)

PŘEČETLI JSME

- [MODELOVÁNÍ V ALTERNATIVNÍ A AUGMENTATIVNÍ KOMUNIKACI](#) (STR. 5)

PŘEDSTAVUJEME

- [NÁVŠTĚVA V ORGANIZACI ZA SKLEM](#) (STR. 7)

PŘEDSTAVENÍ ČLENŮ TÝMU

- [NÁŠ TÝM — ALICE PEXIEDEROVÁ](#) (STR. 8)

DOBROVOLNICTVÍ, PRAXE

- [ALŽBĚTA](#) (STR. 10)

INTEGRACE JE LEGRACE

- [PÉŤA VE ŠKOLCE - KDE JE VŮLE, TAM JE CESTA](#) (STR. 11)

POMŮCKY V PRAXI

- [POMŮCKY PRO PODPORU KOMUNIKACE, NA MÍRU I PRO INSPIRACI- Mašinka Tomáš a jeho kamarádi](#) (STR. 13)
- [HONZÍK A JEHO SLUCHÁTKA](#) (STR. 14)

ZKUŠENOSTI Z RODIN

- [NAŠE ZKUŠENOST S CANISTERAPIÍ](#) (STR. 16)

SAMODOMO

- [DOMÁCÍ SNOEZELEN](#) (STR. 18)
- [RECEPT NA LEPORELO](#) (STR. 19)

[KONTAKTY](#) (STR. 20)

ONLINE SETKÁNÍ SE ZAJÍMAVOU OSOBNOSTÍ ZE SVĚTA LOGOPEDIE PETROU NEJEDLOU

V samém závěru měsíce ledna jsme měli možnost zažít setkání s logopedkou Petrou Nejedlou, jejíž práci bedlivě sledujeme a velmi si vážíme jejího jedinečného přístupu k malým klientům a jejich rodičům. Petra sama je maminkou tří synů, a jak nám prozradila, mateřství zcela změnilo její pohled na to, jak přistupovat ke klientům, jak vnímat odlišnosti a specifika každého dítěte a jak se záměrně vyhýbat zažitým stereotypům v logopedické práci. A protože Petra na nás od chvíle, kdy se nadechla a začala mluvit, působila jako zjevení, rády vás seznámíme alespoň s několika myšlenkami či radami, které jsme během našeho dvouhodinového online setkání pochytily.

Asociace klinických logopedů České republiky sdružuje klinické logopedy a logopedy pracující ve zdravotnictví. Asociace nyní prochází turbulentní proměnou. Pod vedením nové paní předsedkyně Barbory Richtrové chce být otevřenou a transparentní organizací s velkým důrazem na vnímání klienta jako partnera. Když jsme Petru poslouchaly, nepochybovaly jsme, že se to asociaci daří.

Na webových stránkách asociace se dozvíte spoustu věcí, např. novinky a zajímavosti z oboru, seznam

pracovišť klinických logopedů nebo stručný popis vývoje řeči, známek opožděného vývoje řeči a nejčastějších specifických poruch a vad. Za zmínku určitě stojí i možnost využít **online poradnu, kam se můžete obrátit se svými dotazy.**

Ve své praxi se často setkáváme s tím, že si rodiče mnohdy nejsou jisti, co a proč vlastně dítě dělá, když plní **úkoly nastavené logopedem.** Petra souhlasí a dodává, že porozumění celému procesu je klíčové. Každý, kdo pomáhá dítěti osvojit si řeč, by měl přesně vědět, proč se zrovna teď dělá to či ono, k čemu to směřuje, jaký bude další krok. Jinými slovy, musíme mít neustále na zřeteli vývoj, kterým se tento proces ubírá, a chápat jej. Petra své klienty vždy nabádá k tomu, aby se ptali, kdykoli mají pochybnosti. Je také určitě správné, když rodiče sdílejí nejen úspěchy, ale i úskalí a nezdary, se kterými se při práci se svými dětmi doma potýkají.

Pokud rodič cítí, že dlouhodobě nesouzní s tím, co se na logopedii dělá, Petra doporučuje logopeda změnit, i když si sama dobře uvědomuje, že to ne vždy jde – jednoduše proto, že nikdo jiný v dostupné vzdálenosti od místa, kde rodina žije, není.

Petra se také často setkává s dotazem, co dělat, když **rodič tuší, že je s vývojem řeči dítěte nějaká potíže, ale pediatr tento pocit bagatelizuje** s tím, že má dítě ještě čas a že určitě začne mluvit samo ve třech letech nebo s nástupem do mateřské školy. Rodiče často zmiňují regres ve vývoji řeči, kdy se dítě už začínalo rozmlouvat, ale například po prodělané nemoci nebo po nějakých významných změnách mluvit přestalo. Regres je vždy varováním, že něco nemusí být v pořádku. Také pokud dítě sice mluví, ale nikdo mu moc nerozumí, anebo mu rozumějí pouze osoby přicházející s dítětem do každodenního kontaktu, případně mluví mnohem méně než jeho vrstevníci či jeho řeč nedává smysl, je namístě vyhledat odbornou pomoc. Tady Petra jednoznačně apeluje na rodiče, aby se nenechali postojem pediatra zviklat, důvěřovali své vlastní intuici a logopeda sami vyhledali. Pravda je, že logopedické vyšetření vyžaduje žádanku od odborníka, tím však nutně nemusí být pediatr, rodič se může obrátit například na lékaře ORL, neurologa, foniatra apod. Na logopedii se můžeme objednat ještě předtím, než žádanku máme, a Petra to při dnešních dlouhých čekacích lhůtách sama doporučuje.

A co dělat v mezidobí, kdy jsme objednáni a čekáme třeba půl nebo tři čtvrtě roku na vyšetření u kli-

nického logopeda? Možností, jak se můžeme aktivně zapojit, je více. Petra radí sledovat facebookové stránky s touto tematikou, kde rodiče sdílejí spoustu tipů, jak podpořit řeč, nebo využít služeb soukromých logopedů, kteří mohou poradit, jakými vhodnými způsoby rozvíjet sluchové a zrakové vnímání či stimulovat orofaciální oblast. Je také určitě vhodné navštívit ergoterapeuta nebo psychomotorický kroužek nabízený například v DDM (Domě dětí a mládeže), protože řeč je úzce propojena s psychomotorickým vývojem, a ergoterapie někdy pomůže sama o sobě, bez spolupráce s logopedem. Petra tedy doporučuje využít cokoli, co je pro rodinu dostupné, protože všechny tyto aktivity mohou dítě velmi dobře připravit na pozdější práci s logopedem.

Dvě hodiny s Petrou Nejedlou utekly jako voda a zanechaly v nás pocit, že se určitě chceme vídat i v budoucnu. K naší velké radosti nám Petra přislíbila spolupráci a nabídla se, že vytvoří několik videí či textů na témata, která naše klienty zajímají. Za to Petře moc děkujeme! A do té doby se lze inspirovat na jejích [webových stránkách](#) nebo na [Facebooku](#).

Pěkné čtení!

Silva Rážová, poradkyně rané péče

MODELOVÁNÍ V ALTERNATIVNÍ A AUGMENTATIVNÍ KOMUNIKACI

Claudio Castañeda, Nina Fröhlich, Monika Wai-gand, PASPARTA, 2023

O alternativní (náhradní) a augmentativní (podpůrné) komunikaci (AAK) ve Zpravodaji píšeme častěji. Dnes se dozvíme, co je to modelování v komunikaci. Jak běžně modelujeme řeč? Jaké jsou první kroky? Jaké jsou fáze? Kde všude modelovat? A hlavně důvody, proč modelovat musí nejdříve okolí a dítě se připojí až časem, často po měsících.

V útlé knižičce se seznámíme s Eliškou a Jakubem. Na Elišku rodiče od narození mluvili, komentovali, co se děje, a Eliška pomalu začala mluvit. Jakub to měl složitější. Rodiče na něj také mluvili, ale Jakub ve čtyřech letech nemluví. Rodiče začali přemýšlet, jak využít AAK. Na těchto dvou příbězích se dozvídáme, co běžně děláme a co bychom v případě, že začneme využívat např. iPad, měli dělat i s iPadem. Rodiče a ostatní lidé jsou komunikační partneři, kteří slouží jako řečový vzor, jako model pro řeč a komunikaci. Proto se tento proces označuje jako **modelování**.

Dozvíme se o důležitých faktorech pro modelování. Je nutné být intenzivní (množství slov/znaků, které denně vidím, slyším), neustálí (ne cílené procvičování, ale stále, při různých příležitostech), konkrétní, přirození, bez očekávání (dítě vlastně nemusí dělat nic).

Přečteme si o začátcích modelování. O tom, že nemusí být vše hned dokonalé a že je dobré a důležité, že se **učíme komunikovat pomocí AAK nejdříve my dospělí**. I pro nás je to na začátku výzva. Modelovat bychom měli **vždy a všude, protože modelování není výuka, ale komunikace**. Důležitá je slovní zásoba, která by měla být dostatečně široká, abychom mohli vyjadřovat, co potřebujeme.

Potřebujeme si uvědomit, **o čem a proč komunikujeme**, v jakých situacích – když navazujeme kontakt (vyprávíme, vedeme hovory, začínáme, končíme nebo je udržujeme), realizujeme sociální pravidla a dovednosti (zdravíme a loučíme se, vyjadřujeme souhlas, používáme fráze), sdílíme informace (pojmenováváme, odpovídáme, komentujeme, vyjadřujeme pocity, názory, nápady), sdělujeme potřeby (na něco se ptáme, něco chceme, odmítáme, vyžadujeme pomoc, přání).

V druhé části publikace se dočteme o tom, jak modelovat v každodenním životě. U modelování musí být

rozhodně zábava, pomáhají zajímavá témata, potřebujeme hodně slov. Je zde např. ukázka doplnění komunikační knihy.

Tab. 1: Doplnění Nikolasovy komunikační knihy

	Malá slova	jedno (ve smyslu: to je jedno), bez, s, ještě, hotovo, také, ne, pryč
	Slova pro komentování	veselý, super, nudný, strašný, hloupý, škoda, do háje, dobrý, nechutný, blbost, napínavý, líbí, nelíbí
	Slova k tvorbě otázek	kde, co, kdo, kdy, teď
	Slova k usměrňování aktivit	na, z, k, do, něco jiného, teď, později, další, stop, koukni, dovnitř, ven, nahoru, dolů
	Slova k vyjadřování přání	dělat, mít, hrát si, jíst, pít, sám, spolu, já, ty, čekat
	Slova k vyjádření pocitů	spokojený, nemocný, unavený, naštvaný, rozčilený
	Slova pro vyjádření toho, že něco není v pořádku	rozbitý, něco chybí, hlasitý, tichý, problém, přestávka, namáhavý, prázdný, bolí, pryč
	Slova k vyprávění	horký, studený, rychlý, pomalý, přijít, jít, velký, malý, stát, dnes, zítra, nápad
	Slova pro žádost o pomoc	pomoc, přijít, potřebovat
	Specifická slova	Slova, která mají zvláštní význam pro jednotlivé uživatele AAK.

Tab. 2 Doplnění komunikační knihy o specifická slova

	Nikolasova slova	koleje, železnice, závory, přívěs, tunel, opravovat, uklízet, hasiči, Nutella, zmrzlina, žvýkací bonbony
	Tonikova slova	prdět, smrdět, nechutný, legrace
	Mišova slova	nebezpečný, horký, sopka, mamut, hovno, vejce, šavlozubý tygr, dinosaur, triceratops, allosaurus, eoraptor
	Májina slova	jednorožec, duha, třeptít se, růžová, fialová, krásný, vila, kouzlit, mazlit se

Zdroj: Publikace *Modelling in der Unterstützten Kommunikation*

Modelování vyžaduje využívat co nejvíce situací. Dostaneme tipy, jak modelovat při čtení a prohlížení knížek. Dále při hře, vyučování, vaření, v restauraci, pozorování či při hádce. V ukázce jedné z komunikačních tabulek můžeme vidět i slova KE-CÁŠ, IDIOT, BLBEC, MÁŠ SMŮLU. I to mohou být důležitá slova.

Modelování potřebuje čas. **Trpělivost a hodně času.** Proces učení je zde rozdělen do sedmi fází. Podle těchto fází dítě (tj. uživatel) začíná AAK používat až ve čtvrté fázi, a to opakováním. Do té doby AAK využívá okolí dítěte.

1. fáze: Uživatelské okolí „vrůstá“ do modelování. Komunikační partneři si zvnitřňují myšlenku modelování, seznamují se s komunikací pomocí AAK.

2. fáze: Zatím nepožadujeme po uživateli, aby se cíleně zaměřoval na AAK nebo aktivně spolupracoval.

3. fáze: Uživatel AAK začíná být všímavější k AAK a začíná spontánně zaměřovat svoji pozornost na modelování.

4. fáze: Uživatel začíná opakovat, co vyjádřil komunikační partner.

5. fáze: Uživatel začíná spontánně sám od sebe komunikovat prostřednictvím AAK.

6. fáze: Exploze slovní zásoby.

7. fáze: Mluvíme a modelujeme i nadále.

Knihy je přeložena z němčiny. Doporučené pomůcky a knihy jsou tedy někdy v českém jazyce nedostupné. Můžeme se ale dočíst, jak popř. doporučené využít s tímto omezením.

Knížka je podle mého názoru velmi praktickým průvodcem a motivátorem k využívání AAK.

Zájemci si po domluvě s poradkyní rané péče mohou knížku půjčit v naší knihovničce.

Vlasta Spilková, poradkyně rané péče

NÁVŠTĚVA V ORGANIZACI ZA SKLEM

V listopadu 2023 se část kolegyň z naší pražské pobočky Rané péče Diakonie vydala na návštěvu do organizace **Za sklem o. s.**, která se zaměřuje na práci s dětmi i dospělými s poruchou autistického spektra. O spolupráci je možné jednat i před upřesněním diagnózy.

Setkání probíhalo v prostorách organizace v Praze Troji, kde nás velmi vstřícně přivítaly Mgr. Zdeňka Cibulková (vedoucí přímé péče odborného sociálního poradenství) a sociální pracovníce z této služby Mgr. Romana Tržilová a Emilia Folkmanová, DiS.

Cílem cesty bylo blíže poznat sociální službu, kterou využívá řada našich klientů, její pracovníky a prostory. Vzhledem k zaměření naší služby rané péče nás zajímala především práce organizace Za sklem s dětmi a jejich blízkými.

Na pracovišti Troja probíhá především služba odborného sociálního poradenství, sociálně aktivizační služba a Centrum denních služeb. Hovořili jsme i o dalších místech působení organizace Za sklem,

a to jak v rámci Prahy (pracoviště Prosek a Braník), tak v rámci celé ČR.

Pracovnice organizace nám ukázaly vnitřní i venkovní prostory pracoviště v Troji. Prohlédly jsme si nově vytvářenou zahradu, vyzkoušely a příjemně „zažily“ relaxační místnost typu snoezelen.

Společně jsme hovořily o aktivitách, které zde probíhají. Kromě odborného sociálního poradenství nám byly přiblíženy vybrané aktivity sociálně aktivizační služby, která se zaměřuje na služby a práci s celou rodinou a aktivity Centra denních služeb, tj. spolupráce s klienty s PAS (poruchou autistického centra) jak formou individuální, tak skupinové práce, např. dopolední kluby pro děti „Předškolák“ a také odpolední aktivity zaměřené např. na pohybové, výtvarné či relaxační aktivity.

Seznámily jsme se také s možnostmi spolupráce s dospělými klienty a službami, které jim organizace nabízí.

Eva Vedralová, poradkyně rané péče

NÁŠ TÝM — ALICE PEXIEDEROVÁ

V minulém čísle Zpravodaje byla představena posila detašovaného pracoviště Rané péče Diakonie v Ústeckém kraji, Radka Pochobradská, která vrací linku rozhovorů opět do Prahy za poradkyní Alicí Pexiederovou.

Milá Alice, kvůli vzdálenosti obou našich pracovišť nemáme tolik příležitostí si popovídat, pojďme tedy k tomu využít tento prostor.

Vím o tobě, že ses intenzivně zajímala o ranou péči ještě před jejím ukotvením v Zákonu o sociálních službách a pak jsi tuto sociální službu poskytovala téměř 20 let. Můžeš se tedy na vývoj rané péče podívat ve velkém časovém rozmezí. V čem cítíš největší proměnu?

Pracovala jsem tenkrát ve Společnosti pro ranou péči a ta měla projekt, v rámci kterého jsme zjišťovali zahraniční zkušenosti, jak raná péče funguje v různých zemích, a také se pravidelně scházela skupina zástupců jednotlivých pracovišť, poskytujících ranou péči v ČR (tedy i spolu s kolegyněmi z Rané péče Diakonie). Společně se vytvářely první standardy této služby a její obhajoba pro ukotvení v zákonu.

Nedokážu zmapovat vývoj rané péče v průběhu dlouhých let, k tomu budou povolnější a zabralo by

to asi více prostoru. Také jsem působila v jiné organizaci než nyní, proto ani z tohoto důvodu to moc nejde. Ale pár postřehů bych měla. Na přelomu tisíciletí měli všichni hodně energie, doufali, že po ukotvení v zákoně vznikne i jednodušší systém financování služby, bude dostupná, lidé o ní budou vědět, bude to pojem srovnatelný s každým jiným, každý bude mít představu, co očekávat atd. Raná péče často navazovala na zdravotnickou péči, rodiny se o službě dozvíдалy od svých odborných lékařů. Informace a pomůcky ještě nebyly tak lehce dostupné, překládalo se hodně informačních materiálů ze zahraničí, čerpaly jsme dlouhá léta hodně zkušeností od pracovníků ze spřátelené nizozemské organizace, která nám později poskytla i stáž.

Nyní je naopak informací i pomůcek hodně, jsme informacemi zaplaveni, je těžké se v nich orientovat, zvláště pro někoho, kdo je konfrontován s novou situací. Bývá otázkou, co využít hned, co později, jak rozložit síly, na co čekat. Na vyšetření i na naši službu se dlouho čeká, vzniká nejistota, spousta nedorozumění, pokusů a omylů. Neexistuje žádná jednotná dostatečná kapacita služeb rané péče, mezi pracovišti jsou v tomto ohledu velké rozdíly. Dostupnost a včasnost není tak úplně možná...

Mluvily jsme o proměnlivosti v čase. Co tě na podpoře rodin stále baví?

Co se však pro mě nezměnilo, je to, že pracovat v rané péči může být stále velmi obohacující a zajímavé. Je to práce pestrá, žádný den není stejný. Raná péče propojuje mnoho oblastí. Snažím se rodinám rozšířit možnosti, po čem sáhnout, co by mohly využít. Často při setkání rodiče rekapituluji, co se odehrálo v mezičase, už jen to bývá užitečné shrnutí, pojmenovávání, co vše je jinak, co rodina posunula. Může to být výhodné zastavení v čase, který běží rychlostí blesku nebo se naopak zdá, že neplyne, nic se neděje. Výhodou je, že jezdíme za rodinami domů, pak můžeme hodně situací zažít v přímém přenosu, společně se nad nimi zamýšlet, je to tedy také hodně konkrétní.

V okénku informací o poradkyních na našem webu o sobě sděluješ, že ráda vyrábíš pomůcky. Proč myslíš, že i přes širokou nabídku na trhu hraček a speciálních pomůcek je fajn mít k dispozici i ty ručně vyráběné?

Nemám nic proti běžně dostupným pomůckám a hračkám. Někdy je ale právě potíž v té dostupnosti, většinou jsou nákladné, nebo se těžko hledá přiměřená jednoduchost. Vyráběné pomůcky mají však mnoho výhod. Některé děti nebaví nebo pro ně nejsou tolik vhodné běžné hračky, pro ně je pak potřeba být kreativní a sáhnout pro inspiraci na internet či do našich zásob. Svého času měla velký úspěch „hladová zvířata“ – krabice s obrázkem zvířete s otvorem jako tlamou, s průhledným bříškem, aby bylo vidět, co už zvíře sežralo. Děti, které nebavily plastové vkládačky, či nechtěly jen tak něco někam házet, toto pojetí vtáhlo a podnítilo jejich zájem. Některé běžné hračky jsou velmi složité, vyžadují velkou míru plánování konkrétní aktivity, koordinace, motorických dovedností, jsou malé, křehké... pak je také dobré zamyslet se nad zjednodušením. Další kapitolou vyráběných pomůcek jsou obrazové materiály, které mohou dětem usnadnit komunikaci a přinést více porozumění i zábavu. Jedná se o různé knížky, obrázky nebo návody vyrobené pomocí programů Symwriter nebo InPrint. Ráda k výrobě vybízím i rodiny, například není nad to mít vlastní lepoporelo s fotkami členů rodiny nebo s hračkami, které má dítě doma. Knížka o dítěti při vstupu do školky bývá také nepřekonatelná, o vlastních obrazových denících ani nemluvě.

To mě přivádí k další otázce. Můžeš nám prozradit, jaké pomůcky nejraději do rodin přinášíš?

To bývá hodně různé... záleží, co kdo potřebuje, co je k dispozici a co se mi s čím spojí.

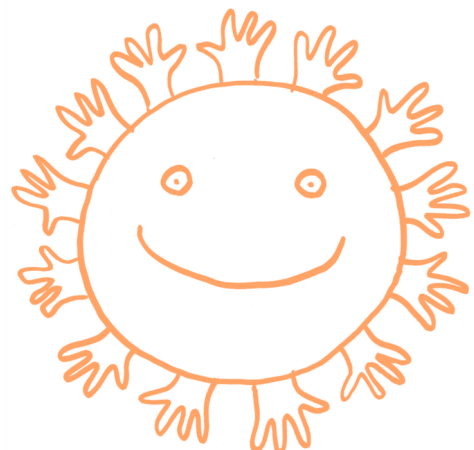
Mám ráda taky knihy jako pomůcky, nejen pro klientské děti, díky tipu z jedné rodiny mě zaujala například série knih z nakladatelství Hurá čtu, kde využívají srozumitelné fotografie, zprostředkovávají i gesta nebo různé postupy. Když to jde, ráda nosím knihy i pro sourozence, mám radost, když je půjčená kniha baví, přinese do naší spolupráce malý bonus navíc (posledních pár let jsme získali knihy z různých malých nakladatelství).

Krom obliby tvůrčích činností nemohu opomenout ani tvůj aktivní podíl na redakční práci v našem Zpravodaji. Jak a proč jsi se i ty k ní připojila?

Vždycky jsem se s chutí podílela na koloběhu informací od poradkyň k rodinám a zase jiných zpět od rodiny k poradkyním a k dalším rodinám, tak to mi redakční práce skvěle umožňují. V minulosti jsem redigovala různé materiály v Rané péči EDA od brožur, odborné publikace, přes Zpravodaj po časopis. Tady v Diakonii jsem tuhle roli ráda „podědila“.

Jsi na plný úvazek poradkyní rané péče, redakčně se podílíš na vydávání Zpravodaje, vyrábíš pomůcky... Co ti ještě kromě těchto činností dělá radost?

Radost mi dělá spousta dalších věcí, jsem ráda venku na výletě, v pohybu, když můžu vidět něco hezkého, ať je to příroda, stavba nebo umění, naposledy třeba zajímavá rekonstrukce Gočárových automatických mlýnů s galerií v Pardubicích nebo manuální činnosti na zahradě nebo u tkalcovského stavu, ale i jen tak sedět a zírat na západ slunce je fajn.

ALŽBĚTA

Studentky a studenty míváme na praxi pravidelně. Tentokrát vás seznámíme s další z nich, s Alžbětou Kellerovou, studentkou speciální pedagogiky, obor raný věk v Olomouci.

Proč sis vybrala praxi v rané péči?

Vždycky jsem tak nějak věděla, že bych chtěla pracovat v oblasti, která se věnuje dětem s postižením. Už během studia na střední škole jsem měla možnost mít praxi ve školce pro děti s poruchou autistického spektra a byl to pro mě obrovský zážitek a skvělá zkušenost, která jen potvrdila to, že se ubírám správným směrem.

V rámci zimního semestru na vysoké škole jsme měli přednášku od rané péče, která působí v Olomouci, a mě celý koncept této služby dost zaujal. Začalo mě lákat pracovat nejen se samotnými dětmi, ale také s jejich rodiči a blízkými. Takže když jsem se měla rozhodnout, kam jít na praxi, bylo mi jasné, že to bude právě raná péče.

Jaká jsi měla očekávání, co se splnilo, co ti chybělo?

Představovala jsem si, že se seznámím s tím, jak služba rané péče reálně probíhá, čeho se rodiče dítěte s postižením obávají, jaká témata jim do života přinese narození dítěte s postižením a také to, jakou formou může ve skutečnosti probíhat podpora rodiny.

Moje očekávání se splnilo, jelikož jsem měla možnost se seznámit rovnou se třemi rodinami, trávit u nich poměrně dost času, a tím pádem získat nějaký základní přehled o tom, „jak to chodí“. Také jsem mohla přihlížet dvěma konzultacím v rodině.

Pracovnice v rané péči byly velice ochotné a s radostí mi odpovídaly na všechny moje dotazy. Samy se mnou také rozvíjely rozhovory o tom, jak jejich činnost probíhá, co je na ní to pěkné, ale také to, co může být při práci s rodinou náročné.

Neřekla bych, že mi něco vyloženě chybělo, spíš je škoda, že se jako praktikant nemůžete dostat do přímé práce s rodičem (odborná konzultace, podpora), jelikož k tomu ještě nemáte kompetence.

To mi ale může být motivací k tomu si vzdělání dodělat a začít v rané péči pracovat naplno.

Vyráběla jsi pomůcky a stihla jednu z nich vyzkoušet. Jak sis pohrála?

Během praxe jsem měla možnost vytvořit pomůcku (hru na obchod), která slouží k rozvoji představivosti, práce s podobností (přechod od 3D k 2D) a plněním zadání (hraním rolí). Vyrábění této pomůcky jsem si užila, jelikož mě tvoření baví, a když to má poté ještě využití, je to zas o něco lepší. Bavilo mě vymýšlet různé způsoby, jak pomůcku upravovat a ztvárnit tak, aby byla pro dítě co nejvhodnější.

Pomůcku jsem přinesla také do jedné rodiny, kde jsem ji mohla vyzkoušet přímo s dítětem.

A hned jak jsem viděla, že pomůcka/hra vzbudila u dítěte zájem, měla jsem radost.

To je další věc, která by mě na práci v rané péči bavila, ta kreativita a možnost tvoření.

Ptala se Veronika Strenková, poradkyně rané péče

PÉŤA VE ŠKOLCE - KDE JE VŮLE, TAM JE CESTA

S Péťou a jeho maminkou Míšou se znám asi dva roky, poslední rok mám příležitost i přihlížet jeho vrůstání mezi děti ve školce. Jakkoliv byly počátky obtížné (rodina se pro integraci do školky rozhodla navzdory důraznému nedoporučení psycholožky – Péťa podle ní mohl prosperovat jen ve speciálním prostředí), dnes je to přihlížení radostné. Velkou zásluhu na tom má hlavně vstřícný přístup všech zaměstnanců školky i profesionální podpora asistentky Terezy Plaché. A právě té jsem se zeptala na to, jak Péťovu integraci mezi děti vidí ona sama.

Péťa je ve školce už víc než rok, vzpomenete si ještě na jeho začátky?

Zpočátku jsem Péťu spíše jen pozorovala – trvalo to pár dní, možná týdnů, než si na mě postupně zvykl a než jsem o něm zjistila všechno důležité.

Péťa **v době nástupu** nosil plenky, sám se nenajedl ani nenapil. Nemluvil, ani jinak nedokázal vyjádřit své momentální potřeby. Jakmile byly otevřené dveře, chtěl utíkat ze třídy. Křičel, když se mu něco nelíbilo, ostatním dětem bral věci z rukou, když je chtěl sám. Děti prakticky nevnímal, dokonce na ně občas šlápnul, když někam směřoval a děti mu seděly nebo si hrály v cestě. Když ho maminka ráno přivedla do třídy a odešla, strašně křičel, kopal a chtěl utéct. Vůbec nereagoval na svoje jméno, ani na cokoli jiného. Potřeboval u sebe neustále svoji láhev na pití, z ničeho jiného se nenapil. Svačil pouze něco sladkého z domova. Byl velice impulzivní a vyžadoval neustálou pozornost – lezl na okna, do skladu, do skříní, rád něco neustále obouchával a okopával...

Velice ho ale **bavily a stále baví** výrazné zvukové podněty – hudební nástroje, hudba, zpěv, rezonující předměty – ty ho vždy dokázaly zaujmout a dostat do pohody. Je pohybově docela obratný, rád tančí, běhá, klouzá se, prolézá, je velice citlivý na hmatové podněty – korálky, kamínky, písek, kuličky, kaštiny a všechny možné přírodniny, právě tak má rád vše magnetické. Jeho hra však vykazovala zvláštnosti: řadil vše do sloupců, skupin, věci rozděloval podle barev. Nesnášel, když mu někdo druhý do skládání zasahoval, nesměla se hra před ním ani uklízet, byl to hlavní zdroj jeho záchvatů vzteku. Péťa naštěstí byl a je velice kontaktní, takže spousta problémů a momentálního nepohodlí se dá vyřešit pohlazením, škádlením, šimráním, tleskáním – to je také je-

diná forma motivace, na kterou jsme přišli. Také od začátku chodí krásně za ruku a má rád procházky.

Od počátku jsem se snažila co nejvíc **pochopit jeho vnímání okolí**, nás lidí kolem něj, hlavně jeho spolužáků, jeho reakce na podněty od paní učitelky a jeho další speciální projevy a potřeby. Také jeho schopnost přizpůsobit se prostředí, porozumět jeho chování v určitém prostoru, kde se pohybuje v závislosti na počtu dětí ve třídě, porozumět jeho reakcím na hluk, či na situace, které nastávají. Péťa potřebuje často odpočinek a relax, kdy může být schovaný někde v úkrytu.

Péťovi jsme hned na začátku **vytvořili místo na stolování**, aby svým neustálým odbíháním nerušil ostatní děti při jídle. Důležité je i jeho místo na hraní a práci, aby kdykoliv mohl pokračovat svým tempem v tom, co začal dělat, a další místo, ve kterém se může schovat v případě únavy. Na dveře jsme umístili červené značky, které mu signalizují, že nesmí utíkat. Bohužel **dorozumívání** byl a je stále veliký problém (Péťa nemluví a často i vypadá, že řeči ani nerozumí), zkusíme tedy náhradní způsob komunikace pomocí fotek. Vypadá to, že pochopil jejich princip, ale nechce se mu je moc používat.

2023/11/16 09:14

A jak je to teď, můžete přiblížit, co všechno se změnilo?

Postupem času se nám s Pétou **podařilo navázat pěkný vztah**, začali jsme se zaměřovat na vše nejdůležitější, zároveň i na to, co Pétu baví. Podařilo se odstranit plenky, zavést stejné svačinky jako mají ostatní děti. Během jídla už dokáže sedět sám, případně s naší malou dopomocí, s dětmi u stolu. Co nejvíc ho začleňujeme mezi ostatní, vždycky bereme v úvahu jeho momentální rozpoložení a chuť spolupracovat, protože to se neustále mění. Dnes už zvládne chvilku se účastnit řízených činností společně s dětmi.

Místo plácání dětí ho učíme pohladit, děti nepošlapat, ale obejít. Při procházkách chodí za ruku s ostatními. Každý den máme stejnou strukturu času a činností, systém je pevně nastaven, a Pét'a si tak pomalu zvyká vše zvládnout a možná do určité míry i zautomatizovat. Jeho adaptabilita má však určité meze, takže systém někdy nefunguje a musíme zvolnit a polevit a třeba i zavedené věci udělat jinak. Společně s dětmi se Pét'u snažíme vtáhnout do všeho, co děláme, jindy se naopak děti samy přidávají k tomu, co dělá Pét'a. Hlavně holčičky mají potřebu se o Pét'u postarat a pomoci mu. Krásně si zvykl na jejich přítomnost a občasné zatažení do rozdělané práce akceptuje.

S maminkou Pěti vše pravidelně konzultujeme, **hledáme společnou cestu** ve vedení a výchově. Ne vždy se vše daří – přeci jen podmínky doma a ve školce jsou velice rozdílné, Petřík je jedináček, musí si tedy stále na přítomnost a nároky ostatních dětí zvykat. Všechny změny musí přicházet pozvolna a pomalu. Také máme své klidné místočko, kam chodíme dělat „úkoly“ – vkládačky, puzzle, skládací komíny, navlékání korálků, přiřazování, nebo tam odpočíváme. Pét'a si také v poslední době rád hraje s dětmi v perníkové chaloupce, kterou jim vyrobila paní učitelka – děti ho tam zatahnou a vydrží tam společně docela dlouhou dobu.

Jako největší úspěch v jeho docházce do školky vidím to, že se **do školky velice těší**, vždy je šťastný, když ráno pro něj přijdu do šatny a už jdeme do třídy, třepetá ručkama a už tam chce být. V podstatě hned si začne hrát a je spokojený.

Za veliký pokrok považuji také to, že **už dokáže děti nechat zasáhnout** do jeho právě probíhající činnosti nebo hry, bez toho, aby křičel a trhal jim to z ruky, což byl z počátku veliký problém. Dokonce z toho má občas i radost a směje se, nakonec jim hru klidně přenechá. S naší dopomocí a doprovodem občas

zvládne se i připojit s k probíhající hře, to je pak moc šťastný. Když je dobře naladěný, zvládne spolupracovat a plnit zadané věci celé dopoledne – byť s určitým omezením a za cenu naší pozornosti, ale zvládne to.

Co myslíte, že je v celém procesu inkluze nejdůležitější? Co pomáhá vám?

Myslím, že nás inkluze učí větší míře tolerance, empatii a trpělivosti, ale také individuálnímu přístupu k dítěti, se kterým se musí věci udělat občas tak trochu jinak než s ostatními. To už ale děti v naší třídě začínají chápat a nevyžadují to stejné – vidím to jako jejich velký posun v chápání odlišností svého spolužáka a kamaráda s jinými potřebami, než mají oni. Přijali to jako fakt a v budoucnu, třeba na základní škole, se mohou v inkluzi lépe orientovat a vnímat ji jako přirozenou věc. Inkluze nás také učí prohloubit vlastní vnímání a pochopit speciální potřeby dítěte jako je třeba právě Pét'a...

S Pét'ovou maminkou jsem prožívala její nejistoty a obavy před vstupem Pěti do školky. Proto jsem na závěr poprosila o vyjádření i ji.

Jak vidíte, Míšo, Pét'u ve školce vy? Co je podle vás nejdůležitější? Co se za ten rok, co Pét'a do školky chodí, změnilo?

Hlavní je **se nevzdávat a zkoušet** i věci, o kterých vám doktoři nebo okolí řeknou, že nemůžou fungovat – nikdo totiž nemůže skutečně vědět, že to nepůjde, jak bude vaše dítě reagovat a co se mu honí hlavičkou! Důležité je to prostě zkusit!

Měli jsme obrovské štěstí na úžasné paní učitelky i paní asistentku. Pét'a školku zbožňuje a v tak přátelském prostředí krásně spolupracuje a rozvíjí se. Samozřejmě má i dny, kdy nic nefunguje, ale takové máme občas všichni. Děti už i v tak nízkém věku poznají rozdíly v chování, ale jsou obrovsky tolerantní. Pét'u přijaly hlavně holčičky, berou ho jako mladšího brášku a starostlivě o něj pečují. Když tancuje, tancují taky a neptají se proč, naopak když něco ostatní vyrábějí nebo se učí, Pét'a se snaží všechno napodobovat. I doma vidíme výsledky integrace – je otevřenější ke hře, častěji se daří upoutat jeho pozornost a celkově se lépe daří učit ho novým věcem. Jsem moc ráda, že máme tuto možnost a doporučuji ji určitě nezavrhovat. Společně hledáme cestičky do Pét'ova světa a on se více přibližuje našemu. Moc za to všem děkuji.

Paní asistentky Terezy Plaché i maminky Míši Petrášové se ptala Pavla Foster Skalová, poradkyně rané péče

POMŮCKY PRO PODPORU KOMUNIKACE, NA MÍRU I PRO INSPIRACI

Mašinka Tomáš a jeho kamarádi

Když se nám v kanceláři objevily postavičky, tedy spíše vagónky, z oblíbené sady Mašinka Tomáš, kolegyně Kateřina říkala, že si myslí, že by bylo fajn propojit Mašinku Tomáše s emocemi. Tak a je to tu.

Mašinka Tomáš a jeho kamarádi zažívají spoustu dobrodružství. Děti příběhy znají z knížek i z televize. Věřím, že si děti rády pohrají se samotnými mašinkami. A to už je výborný základ – zábava.

Dále mohou **rodiče začít experimentovat**. Základní tři stránky mají obrázky Tomáše a vždy jednoho z jeho kamarádů. Dospělý může vymýšlet, co ti dva spolu zažili. Na výběr je k doplnění spousta vět, např. *TOMÁŠ... ZASPAL. VJEL DO TUNELU.* nebo *JAMES... BOUHL TOMÁŠE. JE ROZBITÝ.* K tomu do bublin můžeme doplňovat emoce, které jednotlivé mašinky asi cítily – názvy emocí jsou pro jistotu z druhé strany napsány.

Jak se píše na jiném místě tohoto Zpravodaje (viz [Modelování v alternativní a augmentativní komuni-](#)

[kaci](#)), při zavádění kartiček do rodiny je třeba, **abychom začali my u sebe**. To znamená, že my můžeme dítěti pomocí obrázků komentovat, co se stalo, když si s mašinkou hraje. Nebo můžeme pomocí obrázků popisovat, co se stalo, když si čteme příběhy o Mašince Tomášovi v různých knížkách nebo vidíme v televizi. Piktogramy emocí můžeme využít při hraní nebo čtení, ale třeba i při běžných domácích situacích. „Jsem SMUTNÁ, že neprijela babička.“ „Jsi asi NAŠTVANÝ, že tě brácha praštil.“ „Jsem PŘEKVAPENÝ, co jsi všechno dnes snědl k večeři.“ A přitom možná zjistíme, že nám další kartičky důležitých slov chybí, a budeme je muset začít vyrábět doma. Anebo naopak už jsme s kartičkami začali a doma nějaké máme, tak můžeme využít při hře s Mašinkou Tomášem i ty. Třeba si Tomáš rád dá k večeři jogurt.

Hře a fantazii zdar!

Vlasta Spilková, poradkyně rané péče

HONZÍK A JEHO SLUCHÁTKA

Přecitlivělost na hluk je něco, s čím se setkáváme u mnoha dětí s PAS. Jedním z nich je i Honzík, kterému velmi pomohlo užívání sluchátek tlumících zvuk. A to dokonce tak, že dnes už zvuky toleruje mnohem lépe, aniž by měl sluchátka na uších. S Honzíkovou maminkou Pavlou jsme si povídaly o tom, jak se ke sluchátkům dostali.

Pavlo, kdy jste se poprvé potkali se sluchátky?

Jako první začala sluchátka používat paní učitelka ve škole. Honzík je ve třídě s dětmi, které jsou hodně hlučné, a na hluk byl vždycky citlivý, zejména právě na dětské hlasy. Chvilku jsme přemýšleli, že ho přemístíme do jiné třídy, nakonec ale paní učitelka vymyslela sluchátka. Začala mu je zkoušet dávat, on je nejdříve odmítal, ale jak postupně zjišťoval, že je mu v nich dobře, začal si je brát sám.

Tohle se mi zdá důležité, že se to nevzdalo hned, když je Honzík poprvé odmítl. Možná by takové odmítnutí spoustu rodičů odradilo.

Honzík odmítal sluchátka možná čtrnáct dní. Paní učitelka to ale nevzdala, nabízela mu je pořád znovu, zároveň mu ukázala místo, kde sluchátka najde, když bude chtít. A Honzík si pro ně postupně začal chodit sám.

V té době se začal Honzík doma sebepoškozovat, nikdo z nás tomu nerozuměl, nevěděli jsme, proč to dělá. Zkusili jsme mu nabídnout sluchátka, a Honzík si přestal ubližovat.

Napadlo nás Honzíkovi nabídnout sluchátka i na usínání, protože pro něj byl vždycky velký problém usnout dřív než před půlnocí. To byl samozřejmě problém i pro nás pro rodiče, oba vstáváme v pět ráno do práce, takže jsme se zpravidla budili unavení, nevyspalí.

A zabrala sluchátka i na usínání?

Zabrala báječně, Honzík s nimi v půl desáté usnul a spal až do rána. Sluchátka jsem mu po usnutí sundávala, ale to mu už nevadilo. A když se někdy v noci probudil, sám je chtěl, takže jsem mu je znovu nasadila a on zase zabral.

Jaká konkrétní sluchátka používáte?

My jsme pořídili běžná, která se prodávají v pracovních pomůckách. Kromě toho jsme občas používali i špuntíky – ty má v autě a také si je občas nasadí. Úplně původně jsme začali používat sluchátka, která má děda v garáži na práci – nechtěla jsem kupovat nic, o čem jsem nevěděla, jestli to bude fungovat.

Mně ještě na tom všem přijde důležité, že Honzík si sám rozhoduje o tom, kdy si sluchátka nasadí, kdy je sundá.

Ano, ke sluchátkům má přístup pořád, ví, na jakém místě jsou ve škole i doma a sám vyhodnocuje situaci, kdy je použije.

Víte, co konkrétně mu na sluchátkách pomáhá?

Myslím, že mu sluchátka odfiltrovávají šumy z okolí. Slyší mě nebo paní učitelku, co mu říkáme, ale už ho neobtěžuje hluk z pozadí, rádio, televize, děti...

Jak je to se sluchátky teď?

V současné době používá sluchátka už jen ve škole a ve družině, doma jen minimálně. Museli jsme s nimi přestat v době, kdy měl zánět ucha, nejprve je postrádal, plakal bez nich, postupně si však zvykl. Dnes je má k dispozici, ale bere si je jen ve chvíli velké zátěže a třeba jen na 15-20 minut. Někdy mu i stačí, že se na ně podívá nebo si na ně sáhne, ale pořád už je nepotřebuje.

Celkově je Honzík klidnější, vyrovnanější, usměvavější. Nevím, čím to je, ale třeba za to můžou tak trochu i sluchátka.

Máte ještě na závěr nějakou praktickou radu pro rodiče, kteří by chtěli sluchátka také vyzkoušet?

Určitě je zapotřebí hlídat, jestli se ouška nepotí, dávat pozor, aby se sluchátka nenasazovala hned po koupání na vlhké uši nebo mokrou hlavu – paní doktorka nás upozornila na možný vznik plísň. Také je čas od času prostříknou dezinfekcí.

Jinak nám ale sluchátka neskutečně změnila život, tak můžu všem rodičům jen doporučit – nebojte se jich!

Maminky Honzika se ptala Pavla Foster Skalová, poradkyně rané péče

NAŠE ZKUŠENOST S CANISTERAPIÍ

Dcera Rozárka se až donedávna panicky bála psů – v podstatě to bylo na úrovni fobie. Uviděla psa a skákala nám do náruče, případně utíkala pryč.

Počátek její fobie začal kolem roku a půl, kdy ji na dětském hřišti nečekaně povalilo štěně. Od té doby byla velice opatrná a pak se to zhoršilo, když byla přítomna velice hlasitému štěkání dvou psů, které přišlo nečekaně a v pro ni bezpečném prostředí (u babičky na zahradě). Od té doby se bála jakéhokoliv zvířete, které se nečekaně pohnulo.

Rozárce je šest let a má diagnózu vývojová dysfázie smíšená. Je velice citlivá na hlasité zvuky – zakrývá si uši. Vzhledem k tomu, že se její strach jenom zhoršoval, jsme se rozhodli pro „drastický“ krok, a to zkusit canisterapii.

Vycházeli jsme z toho, že s pejsky zatím nemá žádnou pozitivní zkušenost a canisterapie by to mohla napravit. První canisterapii jsme absolvovali 14. 9. 2023. Rozárka byla velice nervózní, ale my jsme se připravili – dopředu jsme ji ukázali fotky pejska a video, které nám poslala paní Fajkusová, samostatně působící canisterapeutka – to ji vcelku navnadilo. Pejsek je krásný, černý, jmenuje se Lotta, a tak jsme v rámci přípravy četli před spaním Lottu z Rošťácké uličky.

Setkáváme se na Vyšehradě, kde jsme vytipovali místo s menším množstvím cizích psů.

Na první terapii Lotta předváděla, co všechno jako terapeutický pejsek umí – podávat předměty, vodítko, terapeutka nám povídala o Lottě. Výsledkem první terapie bylo dvouhodinové setkání s úžasným pejskem a skvělou terapeutkou a Rozárka si hladila pejska i za ouškama. Nečekali jsme, že to dopadne tak dobře. Od září chodíme každých 14 dní do okolí Vyšehradu a dcera je schopná vodit pejska na vodítku, obejmout ho, honit ho, aby jí vrátil hračku (ale běda, když pejsek vyrazí jejím směrem) a závodit s ním.

Jediný problém na podzim nastal s ubývajícím světlem, Rozárka začala být vůči Lottě bojácnější. Tam, kde si ji zvládla pohladit bez náhubku, teď náhubek začala vyžadovat. Ale předpokládám, že s nástupem jara se tento problém vyřeší.

Aktuálně je Rozárka schopná projít kolem pejska a jen upozorňuje, že je tu – případně si od terapeutky opakuje, jak se má chovat (zkřížit ruce, nekřičet a neutíkat). Když si jí všimne cizí pejsek, tak se schová za záda dospělého, ale už nepanikaří.

Překvapivým výsledkem terapie je, že je Rozárka celkově odváznější a chce být více samostatná (v jejích šesti letech je to trochu o nervy). Plus si fotku Lotty dala k posteli, aby se na ni mohla dívat – fotka tam visí už asi dva měsíce.

Co chci zdůraznit – u Rozárky nám vyšlo „hození do vody“ a měli jsme velké štěstí na Lottu a terapeutku. Navíc jí při terapii dáváme možnost únikové cesty (tzn. má za sebou volný prostor), když řekne ne, tak to akceptujeme a děláme něco jiného.

Na poslední dvě terapie jsme vzali s sebou mladší dceru Julii (5 let, má vývojovou dysfázii s prvky PAS), která má reakce naučené od starší sestry, ale nebojí se a reakce kopíruje, jen když je s Rozárkou. Julinka byla schopná nakrmit pejska z ruky hned na svojí první canisterapii a Rozárka to po ní zopakovala – měla zimní rukavici, tak byla odvázná. A Julinka se nechala honit pejskem a byla z toho nadšená. Bylo pro nás důležité, aby se holky navzájem viděly při interakci s pejskem. A i to se báječně povedlo.

V terapii nadále pokračujeme a těšíme se na jaro.

Maminka J+R

DOMÁCÍ SNOEZELLEN

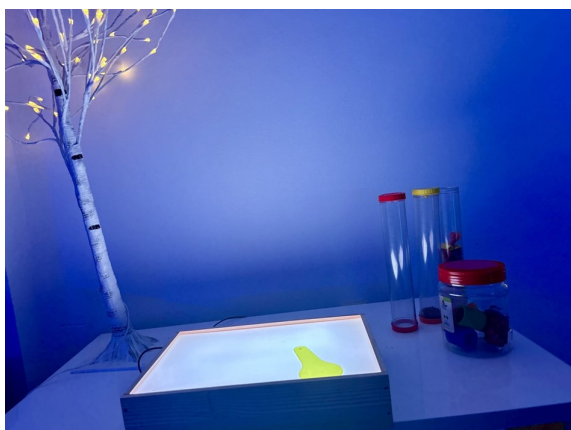
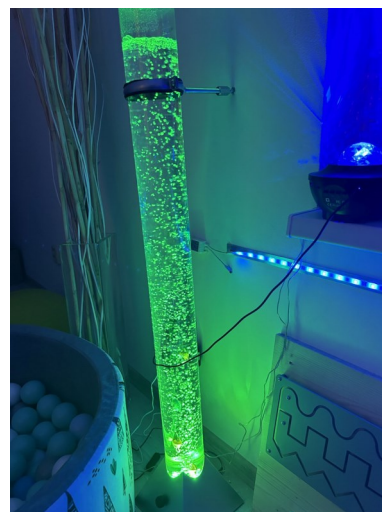
Jedna z rodin, ke které pravidelně jezdím, se mi již na začátku spolupráce zmínila, že mají v plánu z jednoho pokoje v domě udělat snoezelen pro své syny (dvojčata), a až bude hotový, tak mě tam určitě vezmou, abych se podívala. Byla jsem velice zvědavá a moc jsem se těšila. Zhruba po dvou konzultacích jsem k rodině přijela a čekalo na mě překvapení. Snoezelen byl hotový. Maminka mě nadšeně vedla do pokoje hned, jak jsem zaklapla hlavní dveře. Byl to krásný okamžik. Pokoj byl krásně osvětlený, útulný a plný sensorických pomůcek. Opravdový domácí snoezelen. Mé nadšení bylo očividné, ale důležité je, že jsou nadšení především kluci, kteří prý v pokoji tráví čas moc rádi a téměř každý den. Z pohledu maminky slouží pokoj velmi dobře nejen pro sensorické nasycení, ale také pro uklidnění a relaxaci.

Maminka popisuje, jak místnost vytvářeli:

Je to již rok, co s dvojčaty navštěvujeme ergoterapii, která synům pomáhá v jejich rozvoji. Právě tam jsme poprvé viděli sensorickou místnost plnou světýlek – snoezelen, kterou si syn si velmi zamiloval. Doma jsme si řekli s manželem, že bychom se mohli inspirovat a udělat z původně nevyužité místnosti pro hosty snoezelen. Manžel je kutil, takže sehnat svítící LED pásky a vyrobit „activity board“ nebyl žádný problém. Do místnosti jsme dále nakoupili lampu s rybičkami, projektor noční oblohy s hudbou, suchý bazének s míčky a jiné sensorické hračky a komponenty. Místnost synové využívají hlavně k relaxaci, odpočinku či poslechu hudby. Přínos vnímám hlavně v tom, že synové se v místnosti zklidní, je to pro ně jiné, zajímavé. Místnost využívají ke stimulaci zraku, sluchu, hmatu a jemné motoriky. Místnost ještě není zcela hotová, pomůcky doplňujeme postupně.

Pomůcky se dají sehnat v běžných e-shopech se svítilny, sensorické podložky a hračky jsem sehnala v ortopedických potřebách a něco na e-shopu Megaknihy.cz. Ještě bych sem klukům chtěla časem přidat nějakou houpačku, optická vlákna a světelný panel.

*maminka Majka a Andrea Šírová,
poradkyně rané péče*

RECEPT NA LEPORELO

Ingredience:

- 1× leporelový korpus – lze koupit od poradkyně rané péče
- 11-12 fotek blízkých formátu 15×15 cm
- 70 × 45 cm průhledné lesklé samolepicí folie – budeme ji řezat na pruhy široké 15 cm, lesklá je lepší, fotky budou ostřejší, dá se koupit např. v obchodě Tapety Metro Florenc, stojí cca 80 Kč
- 15 × 15 cm zrcadlová folie – rovněž lze koupit v prodejně Tapety Metro Florenc, nejméně vám prodají 50×50 cm za cca 120 Kč
- lepidlo na papír (lepící tyčinka)

Postup:

Focení

Sehnat fotky všech osob je největší problém. Nám se osvědčilo pozvat co nejvíce dotčených osob na jedno místo, ideálně všechny například na rodinný oběd a tam je najednou vyfotit.

Chceme fotografie zhruba pasového formátu, aby byl vidět obličej a ramena. Dejte však pozor na to, abyste měli po stranách dostatek místa, fotky budeme totiž ořezávat na čtvercový formát.

Snažte se blízké vyfotit co nejvíce stejně. Každého vyfoťte alespoň dvacetkrát rychle za sebou, abyste mohli vybrat tu fotku s nejlepším výrazem, jedna sekunda je pro mimiku obličej dlouhá doba.

Úprava fotek

Fotkám chceme ideálně odebrat pozadí. Pokud máte všechny osoby nafocené se stejným osvětlením před bílou stěnou, není to úplně nutné. Já jsem měl fotografie focené před stěnou s různou barvou. Pro odstranění pozadí je nejlepší využít nějaký AI odstraňovač, který hezky vybere vlasy.

Já jsem použil program Adobe Lightroom (existuje zkušební verze zdarma), kde jsem pozadí odstranil během pár kliků: pomocí automatické masky jsem vybral osobu na fotce, invertoval masku (tím vybral pozadí), které jsem pak zesvětlil do bíla (tedy odstranil).

Fotky ořezáváme na čtvercový formát. Je důležité, aby všechny měly stejně velkou hlavu a umístění. Je také dobré narovnat hlavy, aby byly svislé.

Výroba leporela

Fotografie 15×15 cm jsou o pár mm větší než leporelo, z mé zkušenosti to vůbec nevadí. Pouze je potřeba si dát pozor, aby fotografie nešla až do přehybu, aby se leporelo dalo zavřít.

Nalepíme fotografie tenkou vrstvou lepidla, ideální je použít lepící tyčinku, nechceme, aby byly vidět pod fotkami boule. Pokud dáváme na přední stranu zrcadlovou fólii, nalepíme i ji. Leporelo zatížíme knihami.

Pro nalepení samolepicí folie stačí pouze odlepit zadní stranu folie a přiložit ji na leporelo.

Postup lepení:

- Leporelo si rozevřeme vodorovně před sebou.
- Každou svislou hranu oblepíme 2 cm širokým pásem.
- Nejdříve nalepíme pro každou stranu zvlášť 2 cm široké pásy na přehyby a hranu první a zadní strany.
- Důležité! – aby šlo leporelo skládat, je potřeba folii lepit v místě ohybu, když je přehnutý (tj. leporelo je zavřené a folie je na vnější straně), musíme leporelo přehnout oběma směry.
- Jednotlivé strany leporela obalíme zepředu dozadu samolepicí folií a skončíme opět na přední straně tak, aby byly obě dvě hrany zabalené. Přitom je potřeba dát si pozor na vzduchové bubliny a vytlačit je.

Leporelo zatížíme knihami

Tomáš Musil

Copyright © březen 2024 Raná péče Diakonie
All rights reserved.

Redakční práce: Alice Pexiederová
Sazba: Lucie Černíková
Ilustrace s ručičkami: Martin Rybář
Autorka postavičky z titulní stránky: Galina Miklínová

Pracoviště Rané péče Diakonie:

Machatého 683/10, Praha 5
Domažlická 1159/9, Praha 3
Vídeňská 9, Klatovy
Pod tratí 232, Teplice

Kontakt:

tel: 235 518 392
e-mail: info@rana-pece.cz
www.rana-pece.cz
www.facebook.com/RanaPeceDiakonie
www.instagram.com/rana_pece_diakonie

Jsme součástí **Diakonie ČCE - Střediska celo-
státních programů a služeb**

Čajkovského 1640/8
130 00 Praha 3
www.scps.diakonie.cz

Ředitel: David Michal

Vedoucí rané péče:
Mgr. Anna Slováčková

Koordinátorka:
Petra Dušánková

Poradkyně rané péče:
Mgr. Barbora Jiráková
Mgr. Alena Kunová
Mgr. Pavla Foster Skalová
Mgr. Veronika Strenková
Bc. Alice Pexiederová
Bc. Monika Menclová, DiS.
Mgr. Adéla Závorková
Mgr. Alexandra Chomiszaková
Mgr. Vlasta Spilková
Mgr. Eva Vedralová
PhDr. Kateřina Štinglová
Bc. Sabina Havrilčová
Bc. Daniela Horáčková
Bc. Jana Javorská
Mgr. Andrea Šírová, DiS.
Mgr. Radka Pochobradská
Mgr. Anna Zuzánková
Mgr. Silvie Rážová, DiS.
Mgr. Pavla Těhníková (na RD)
Mgr. Ewa Svoboda (na RD)
Bc. Barbora Kremlová (na RD)
Mgr. Kateřina Cingl (na RD)

Sociální pracovnice:

Mgr. Lucie Černíková

Děkujeme paní **Jitce Rohanové** za první korektury textů a **všem statečným přispěvatelům** za chuť se s námi podělit o své zkušenosti.

**NEMÁTE-LI ZÁJEM ZPRAVODAJ DOSTÁVAT, NAPIŠTE PROSÍM VÁŠ POŽADAVEK
NA INFO@RANA-PECE.CZ.**